УДК 801.82:821.111-31(73)]316.346.36:82-83
DOI https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.39.1.37

МІЖПОКОЛІННЄВА СОЛІДАРНІСТЬ ЯК ІМАГОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЕЛІЗАБЕТ ГІЛБЕРТ «COMMITTED»)

INTERGENERATIONAL SOLIDARITY AS AN IMAGOLOGICAL ASPECT (BASED ON THE NOVEL "COMMITTED" BY ELIZABETH GILBERT)

Хоробчук Ю.В.,
orcid.org/0000-0002-2057-5501
аспірантка кафедри французької філології
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

У статті досліджуються міжгенераційні стосунки у сучасній жіночій прозі за допомогою імагологічних підходів. Матеріалом розвідки є роман Е. Гілберт «Committed» (2010). Увагу привернуто до функціонування такого виду міжгенераційних взаємин, як солідарність, а також до авторської репрезентації діалогу поколінь у контексті сучасних соціокультурних процесів. Дослідження ґрунтується на соціологічних методологічних засадах Е. Дюркгейма, О. Конта, Т. Парсонса, Г. Спенсера, Ч. Кулі, Г. Міда, Р. Е. Робертс та В. Л. Бенгтсон та на дослідженнях імагології Л. Февра, М. Блока, З. Алієвої, Д. Наливайка. Використано методологію гендерної критики (Л. Н. Крістін, Е. З. Ор, Д. Сабуду, Е. Циховська, М. Шульгун).

Під міжпоколіннєвою солідарністю розуміємо встановлення контактів на базі довіри між різними генераціями, що є результатом суспільних процесів та ідей і залежить від низки факторів, серед яких вік, стать, етнічне походження, соціально-економічний статус, релігія, цінності та світоглядні переконання. Іншим важливим фактором міжгенераційних стосунків є культура, як нескінченний процес комунікації, що впливає на взаємодію між поколіннями в сучасному суспільстві. Саме культура визначає способи передачі знань, норм і традицій від старших поколінь до молодших, сприяючи формуванню спільної ідентичності та підтримці соціальної стабільності.

Дослідження включає аналіз поетикальних аспектів міжгенераційної солідарності в імагологічному ключі. З'ясовано специфіку діалогу поколінь на наративному, особистісному (через головну героїню) та міжособистісному рівнях. Імагологічний підхід дозволяє виявити засоби формування світоглядних настанов персонажів, що є важливим для розуміння соціальних процесів у межах міжпоколіннєвого діалогу.

Ключові слова: міжгенераційний діалог, міжпоколіннєва солідарність, імагологія, міжкультурна комунікація, наратація, персонаж, Елізабет Гілберт.

The article explores intergenerational relationships in contemporary women's fiction using imagological approaches. The material of the study is the novel «Committed» (2010) by E. Gilbert. The focus is on the functioning of intergenerational solidarity, as well as the author's textual representation of generational dialogue within the context of modern socio-cultural processes. The research is based on the sociological methodological principles of E. Durkheim, A. Comte, T. Parsons, H. Spencer, C. Cooley, G. Mead, R.E. Roberts, and V. L. Bengtson, as well as imagological studies by L. Febvre, M. Bloch, Z. Aliyeva, and D. Nalyvaiko. The methodology of gender criticism (L. N. Kristin, E. Z. Or, D. Sabudu, E. Tsikhovska, M. Shulgun) is also employed.

Intergenerational solidarity is understood as the establishment of contacts based on trust between different generations, which results from social processes and ideas and depends on a number of factors, including age, gender, ethnicity, socio-economic status, religion, values, and worldview beliefs. Another important factor in intergenerational relationships is culture, as an endless process of communication that influences the interaction between generations in modern society. Culture determines the ways of transmitting knowledge, norms, and traditions from older to younger generations, contributing to the formation of a shared identity and maintaining social stability.

The study includes an analysis of the poetic aspects of intergenerational solidarity from an imagological perspective. It identifies the specifics of generational dialogue on the narrative, personal (through the main heroine), and interpersonal levels. The imagological approach reveals how the author, using literary devices, forms the worldview attitudes of the characters, which is crucial for understanding social processes within the framework of intergenerational dialogue.

Key words: intergenerational dialogue, intergenerational solidarity, imagology, intercultural communication, narration, character, Elizabeth Gilbert.

Постановка проблеми. Як відомо, культура виступає нескінченним безперервним процесом комунікації та впливає на взаємодію між поколіннями у сучасному суспільстві, де відбувається збільшення частки як і старшого, так і молодшого населення. Феномен культур у міжкультурній комунікації вказує на приналежність адресата й адресанта до різних етнічних середовищ [1], за допомогою чого можна зануритись в чужі досвіди, щоб пізнати себе самого. Через що постає потреба вивчення питання міжгенераційної солідарності, як імагологічного аспекту діалогу між поколіннями. Сучасні письменники нерідко звертаються до цих тем у своїй творчості, не просто задля відтворення реальності, а переосмислення, доповнення уявою та словесної репрезентації через художні образи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відповідно до соціологічної концептуалізації,

явище «солідарність» об'єднує індивідів за допомогою спільних переконань і дій, взаємної підтримки, що ґрунтується на потребі досягнення колективної мети. [2; 3; 4; 5; 6; 7]. Перші розробки поняття «солідарності» були реалізовані О. Контом та Е. Дюркгеймом в рамках структурного функціоналізму. Вчені охарактеризували це поняття, як об'єктивні взаємозв'язки між особами та взаємозалежність певних соціальних груп чи класів. Г. Мід розвивав ідею кооперації в контексті солідарності, удосконаливши ці погляди власною концепцією узагальненого іншого. Він вважав, що солідарність є безперервним діалогом між власним «Я» індивіда та узагальненим «Іншим» [7].

Поряд із феноменом солідарності виникає поняття міжпоколіннєвої солідарності, що зображується як прояв довіри між представниками різних поколінь, що є наслідком ідей та соціальних процесів, залежать від таких факторів, як вік, стать, культура, етнічне походження, соціально-економічний статус, релігія, цінності та світоглядні переконання. Феномен міжгенераційної солідарності набув популярності завдяки дослідженням вікових та міжгенераційних взаємин у США. Так, Р. Е. Робертс та В. Л. Бенгтсон визначають солідарність поколінь через відмінності шести вимірів [8]: результативний (емоційні зв'язки); консенсуальний (узгодженість цінностей і установок); функціональний (шаблони спільного використання ресурсів та обміну); асоціативний (частота контакту між батьком і дитиною); структурний (можливості для обміну та пов'язана з цим географічна близькість членів сім'ї); нормативний (сила прихильності до сімейних ролей і почуття обов'язку). У контексті літературної геронтології, модель «солідарність» демонструє взаємодії між поколіннями, де конфлікти між старшими і молодшими персонажами вирішуються через емпатію, розмову та співпрацю [9].

Постановка завдання. Метою статті є дослідження моделі міжгенераційної солідарності в імагологічному аспекті на матеріалі роману Е. Гілберт «Committed» та аналіз специфіки авторської репрезентації взаємодії між поколіннями у художньому тексті.

Теоретико-методологічна база. Для вивчення міжгенераційної солідарності у романі Е. Гілберт «Committed» обрано праці соціології та психології [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8], які дозволяють глибше розкрити присутність цього явища у художньому тексті. Для виокремлення міжпоколіннєвого діалогу у закрої імагології використано праці Л. Февра, М. Блока, З. Алієвої, Д. Наливайка [10; 11; 12; 13], що дозволяє дослідити образи різних культур та вказує на колективне, народне та національне світосприйняття. З огляду на особливості жіночої літератури обрано гендерну критику [14; 15; 16]. Для аналізу специфіки авторської текстової репрезентації взаємодії між поколіннями використано культурно-історичний, компаративний і типологічний методи.

Виклад основного матеріалу. У літературознавстві творчість Елізабет Гілберт є предметом досліджень сучасних науковців [14; 15; 16]. Е. Циховська зауважує, що у творчості американської письменниці наявна риса автобіографічності, пізнання самого себе та власної суб'єктності через мандрівки та дослідження світу, різних культур. Подорож для кожної людини з давніх часів була найкращим способом віднайти себе чи знайти відповіді на питання, які турбують людину в іншій культурі, серед інших людей та нових філософських ідей, причому у середньовіччі фізична подорож прирівнювалась до духовної [15, с. 312]. Податися в подорож, щоб знайти відповіді на складні питання, переосмислити діалог між поколіннями та віднайти себе – саме про це розповідає книга Елізабет Гілберт «Committed».

Роман Елізабет Гілберт «Committed» відносять до жанру чік літ. Це невигадана історія, а розповідь, яка поєднує особисті роздуми авторки з історичними, культурними та соціальними дослідженнями на тему шлюбу. Саме завдяки самовираженню та самопрезентації авторки здійснюються ретроспективний опис її життя. Вербалізація досвіду, емоцій, переживань і роздумів над різними подіями особистого та суспільного характеру під час подорожі віддзеркалює міжгенераційний діалог. Для того щоб дослідити модель міжгенераційної солідарності та її функціонування у сюжеті роману Е. Гілберт «Committed» з погляду на міжкультурну комунікацію, ми розглянемо твір у трьох параметрах: наратологічний, автобіографічний та інтерактивний.

Наратологічний рівень реалізується через гомодієґетичну оповідь у романі, де відбувається презентація власного «Я» та є взаємозв'язок у часі між авторкою та описуваними персонажами і культурами, зокрема головною героїнею [17, с. 8]. Міркування про шлюб, досвід різних культур і часів, про що сама авторка наголошує у слові до читачів: *«For a multitude of personal reasons, then, the book that I needed to write was exactly this book – another memoir (with extra socio-historical bonus sections!) about my efforts to make peace with the complicated institution of marriage»* [18]. У більшості діалогів (не тільки із собою, але й іншими людьми) письменниця

виступає в ролі учениці, допитливої і трохи пришелепкуватої. Вона й сама себе у внутрішніх діалогах називає «*foolish*»: *«And my naivete, not for the first time in my life, I'm afraid, struck me across the face like a wet slap: Why had I been so foolish as to imagine that we could get away with living our lives as we pleased forever?»* [18]. Переважно у романах Е. Гілберт використовує прийом очуднення головної героїні [16, с. 204]. Так є і в романі «Committed», де письменниця називає себе «Ліз», спостерігаючи за собою ніби збоку: *«Strike Two against Liz and her much older, Catholic-born, South American businessman sweetheart»* [18]. Усе це поглиблює образ і розширює межі концепції мандрівного філософа. Така свобода також проявляється у формі самопародії, поєднуючи серйозний і розважливі підходи до розгляду філософських проблем, зокрема в контексті екзистенційного самовизначення [16, с. 205]. Відповідно, у творі «Committed» авторка виступає оповідачем та героїнею. Світоглядні рефлексії письменниці, її постійні роздуми про шлюб як соціальний інститут, порівняння зі шлюбними традиціями різних народів та попередніх поколінь підтверджує наявність процесів міжгенераційної та міжкультурної комунікації у художньому тексті.

У романі Е. Гілберт елементи солідарності як міжпоколіннєвого діалогу репрезентуються через спілкування між персонажами, поколіннями різних народів, що допомагає читачам відкрити досвіду, побут і культури інших. Так у романі проступає інтерактивний рівень. Під час мандрівок письменниця намагається осягнути простір, наповнений культурними кодами. Вона не просто хоче прочитати його, але й зрозуміти, і прийняти більше інформації, що прихована в стосунках між поколіннями. До прикладу, вона описує шлюб у народі хомонг: «*My friend the Hmong grandmother had never been taught to expect that her husband's job was to make her abundantly happy. She had never been taught to expect that her task on earth was to become abundantly happy in the first place...By contrast, I had always been taught that the pursuit of happiness was my natural (even national) birthright. It is the emotional trademark of my culture to seek happiness…*» [18]. Тут порівняно два різні підходи до шлюбу: традиційний, притаманний народові хмонг, і сучасний західний підхід, що зосереджується на пошуку особистого щастя та романтичного кохання. Авторка визнає, що її перший шлюб не виправдав великих сподівань та вона не отримала бажаного щастя. Так, завищені очікування можуть призвести до розчарувань, коли реальність шлюбу не відповідає ідеалізованим уявленням. Завдяки впливу іншої культури у свідомості авторки відбувається зіткнення власного і чужого досвіду, що збагачує її внутрішню світоглядну систему орієнтирів і сприяє глибшому самоусвідомленню та розумінню навколишнього світу.

Письменниця глибоко аналізує суспільний народу хмонг, в якому наявні ознаки міжпоколінєвої солідарність, а саме її прагматичності: «*Watching the Hmong women interact with each other, I got to wondering whether the evolution of the ever smaller and ever more nuclear Western family has put a particular strain on modern marriages. In Hmong society, for instance, men and women don't spend all that much time together*»; «*Hmong women, instead, get a lot of that emotional nourishment and support from other women-from sisters, aunties, mothers, grandmothers. A Hmong woman has many voices in her life, many opinions and emotional buttresses surrounding her at all times*» [18]. Переважно прагматична солідарність виражена через систему підтримки, яка існує в спільноті жінок цього народу. Жінки отримують емоційну «поживу» та підтримку від своїх родичок – сестер, тіток, матерів і бабусь. Близькість поколінь створює міцний зв'язок, що підсилює міжгенераційну солідарність. Взаємообмін ресурсами, підтримка та допомога за принципом «давати-брати» допомагає зберігати стабільність і емоційну рівновагу, традиції та культуру у народі [8].

Міжкультурна комунікація у романі є джерелом відповідей на питання. Письменниця, міркуючи про шлюб, інтегрує інформацію, що міститься в культурному просторі інших міст і країн. Так окреме місце у романі відведено історії шлюбу однієї з народностей Лаосу. Розмовляючи з місцевим жителем, письменниця відкриває для себе багатовікові традиції цього регіону: «*… a wedding is the most important event in a Laotian person's life. Only birth and death come close for momentousness, and sometimes it's hard to plan parties around them. Therefore a wedding is always a huge occasion*» [18]. За їхнім звичаєм, пара запрошує багато гостей, а ті можуть ще запрошувати чи приводити гостей, і кожний з них дарує молодій парі гроші. Після урочистостей молода пара перераховує свій бюджет. Однак весільні гроші – це не зовсім подарунок, це майбутні позики на різні суми, що переходять від однієї родини до іншої: «*This entire social contract was built on the collective understanding that, as a young bride and groom, your wedding money doesn't belong to you; it belongs to the community, and the community must be paid back. With interest. To a certain extent, this*

means that your marriage doesn't entirely belong to you, either; it also belongs to the community, which will be expecting a dividend out of your union. Your marriage, in effect, becomes a business in which everyone around you owns a literal share» [18]. Тут бачимо, що не менш важливою є солідарність між поколіннями на рівні громади, де шлюб виступає не лише як приватний союз, а й як соціальний контракт, в якому громада має активну роль. Це створює відчуття солідарності між поколіннями та родинами, підкреслюючи важливість спільних цінностей і зобов'язань у суспільстві.

Якщо у подружжя виникають труднощі, то у лаосців є способи їх вирішення*: «First of all, the wife in the troubled marriage is encouraged to keep peace by bending to her husband's will as much as possible»; «The second level of intervention, then, is to bring in the parents of both the husband and the wife to see if they can fix the domestic problems. The parents will have a conference with the couple, and with each other, and everyone will try as a family to work things out»; «If parental supervision is unsuccessful, the couple moves on to the third stage of intervention. Now they must go before the village organization of elders – the same people who married them in the first place. The elders will take up the problem in a public council meeting*» [18]. Солідарність поколінь традиційно закладена в моделі соціального взаємозв'язку та стосунків між різними віковими групами, які охоплюють два рівні: громада та родина. Тому у випадку конфліктів у шлюбах лаосців, спочатку близька родина намагається врятувати сім'ю, потім вже це право переходить до цілої громади. У рамках соціального підходу саме громада розглядається як головна сполучна ланка між мікро- та макрорівнями, та є суттєвим елементом для встановлення та культивування солідарності. В. Флакер зауважує, що концепція взаємообміну, допомоги та підтримки сама по собі вимагає солідарності, оскільки так виявляються ті, хто мають проблеми у житті, тому громада, як у випадку лаосців, намагається допомогти індивідам [19].

У давні часи співпраця між поколіннями була основним способом взаємодопомоги, основою солідарності між поколіннями. Зокрема Гільберт згадує про шлюби у Середньовіччі: «*But marriage in the Middle Ages was certainly the safest and smoothest means of passing wealth, livestock, heirs, or property from one generation to the next. Great wealthy families stabilized their fortunes through marriages much the same way that great multinational corporations today stabilize their fortunes through careful mergers and acquisitions. (Great wealthy families back then essentially were great multinational corporations)*» [18]. Хоча акцентуються тут економічні аспекти, все ж шлюб причетний до створення соціальних зв'язків між родинами. Це також призводило до розвитку підтримки, де різні покоління родини допомагають одна одній у досягненні своїх цілей.

Авторка порівнює систему цінностей американців та інших народів: «*No wonder we're so confused. No wonder Americans get married more often, and get divorced more often, than any other people in any other nation on earth. We keep ping-ponging back and forth between two rival views of love*» [18]. Вона підкреслює, що така поведінка свідчить про швидку еволюцію уявлень про стосунки та романтику, що впливає на їхню здатність формувати стабільні партнерства. Це також відображає культурні зміни, де індивідуальні прагнення і пошук щастя стають домінуючими у прийнятті рішень щодо шлюбів та розлучень американців.

У романі ознаки міжгенераційної солідарності проявляється у взаємодії оповідачки і її чоловіка Феліпе. Різниця у віці, культурні відмінності та динаміки їхніх стосунків підкреслює наявність міжпоколіннєвого діалогу в імагологічному аспекті:

(1) «*Felipe is a kind, affectionate Brazilian gentleman, seventeen years my senior, whom I'd met on another journey (an actual planned journey) that I'd taken around the world a few years earlier in an effort to mend a severely broken heart*» [18, с. 8]*;*

(2) «*On the subject of compatibility, I often wonder sometimes, too, if maybe those seventeen years that separate me from Felipe work to our advantage. He always insists that he's a far better partner to me now than he ever could have been to anybody twenty years ago, and I certainly appreciate (and need) his maturity. Or maybe we're just extra careful with each other because the age difference stands as a reminder of our relationship's innate mortality. Felipe is already in his midfifties; I'm not going to have him forever, and I don't want to waste the years that I do have him locked in strife*» [18].

У площині міжгенераційної солідарності зрілість Феліпе, як старшого партнера, забезпечує емоційну підтримку і стабільність у їхніх стосунках. Це відображає ідею про передачу досвіду та знань одне одному. У цьому випадку зрілість Феліпе сприймається як цінність, що сприяє зміцненню їхніх стосунків.

У стосунках між Феліпе та Ліз помітні зміни гендерних ролей: «*He cooked; I took care of the lawn; every once in a while one of us would fire up the vacuum cleaner. We worked well together*

in a home, dividing our daily chores without strife. We felt ambitious and productive and optimistic. Life was nice» [18]. Взаємний поділ обов'язків та співпраця в домашніх справах вказують на те, що обидва партнери активно залучені в побутові справи, незалежно від традиційних стереотипів. Це може свідчити про рівноправність у стосунках, де кожен має можливість вносити свій вклад і відчувати себе важливим у спільному житті.

Прикметно, що сімейне життя має вирішальне значення для розвитку міжгенераційної солідарності, оскільки воно є центром, де люди отримують особистий досвід відносин між поколіннями, що дозволяє розвивати взаєморозуміння у подальшому житті. В одному з фрагментів роману йдеться про відвідини молодої пари з Луангпхабангу – Кео та Ної. Вони жили у бідності, однак Ліз була вражена їхніми теплими стосунками, їх повагою одне до одного, що нагадало про шлюб її бабусі та дідуся. Авторка пригадує діалог з бабусею Мод, розпитуючи про найкращий момент у її шлюбі: «*The happiest time in my life were those first few years of marriage to your grandfather, when we were living together on the Olson family farm*» [18]. Відповідь відверто дивує, тому письменниця продовжує аналізувати їх стосунки: «*Why was Maude so happy in 1936? She was happy for the same reason that Noi was happy in 2006 – because she knew that she was indispensable to somebody else's life. She was happy because she had a partner, and because they were building something together, and because she believed deeply in what they were building, and because it amazed her to be included in such an undertaking*» [18]. Тут вже проступає порівняння пари з минулого століття та сучасної сім'ї. Як Мод, так і Ноя відчували щастя через свої стосунки, обидві почували себе незамінними для своїх партнерів та насолоджувалися процесом спільної побудови родинних відносин. Авторка виводить ідею, що щастя від стосунків може бути універсальним у різні часи, покоління та культури, якщо стосунки ґрунтуються на взаємній підтримці, солідарності та вірі один в одного.

Елементи солідарності відчутні в діалозі між оповідачкою та її бабусею: «*But will you…?*» *She trailed off. I didn't finish the sentence for her. I knew what she was digging for, but at that point in my life I still had no intention of ever getting married again, so I said nothing, hoping the moment would pass. After a bit of silence, she tried again.* «*Are the two of you planning to have…?* «*Again, I didn't supply the answer. I wasn't trying to be rude or coy. It's just that I knew I was not going to be having any babies, and I really didn't want to disappoint her*» [18]. Здається, що бабуся наполягає на продовжені роду, тому Ліз намагається мирно відстояти свої кордони та бачення майбутнього, але насправді бабуся переймається кар'єрою онучки: «*My grandmother threw up her hands and said,* «*Oh, I might as well ask you outright! Now that you've met this nice man, you aren't going to get married and have children and stop writing books, are you?*» [18]. Бабуся Мод не нав'язує свої принципи внучці, але демонструє турботу та розуміння збереження важливості кар'єрного зростання для онучки.

Висновки. У романі «Committed» Е. Гілберт спостерігаємо наявність моделі міжгенераційної солідарності в імалогічному аспекті, що проявляється на таких рівнях: наратологічний, персонажний, інтерактивний. Оповідь є центральною для розуміння та осягнення міжгенераційної солідарності через мандрівку та міжкультурну комунікацію. Взаємодія з різними поколіннями і народами відкриває героїні нове бачення та розуміння інституції шлюбу, вчить розуміти інших та розширює не тільки її досвід, але й досвід читачів. Отже, у романі відтворено не тільки особистісні переживання та рефлексії, але й взаємовідносини між поколіннями у концепції солідарності через бачення «Іншого».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Samovar L. A., Porter R. E., McDaniel E. R. Intercultural Communication: A Reader. Boston : Wadsworth, 2012. 518 p.

2. Durkheim É. Le suicide: Étude de sociologie. Paris : Presses universitaires de France, 1960. 461 p.

3. Comte A. System of positive polity. London : Longmans, Green, 1875.

4. Parsons T. The structure of social action: A study in social theory with special reference to a group of recent European writers. New York : McGraw-Hill Book Company, inc., 1937. 817 p.

5. Spencer H. Political Institutions. 1882. URL: http://oll.libertyfund.org/title/ 1336/54801.

6. Cooley C. H. Human nature and the social order. Schocker Books, 1964. 444 p.

7. Mead G. H. 1934. Mind, Self, and Society from the Standpoint of a Social Behaviorist, edited by Charles W. Morris. Chicago: University of Chicago, selected 68-75. *The Discourse Studies Reader*. Amsterdam, 2014. P. 42–47.

8. Roberts R. E. L., Bengtson V. L. Is Intergenerational Solidarity a Unidimensional Construct? A Second Test of a Formal Model. Journal of Gerontology. 1990. Vol. 45, no. 1. P. 12–20.

9. Гайдаш А. В. Дискурс старіння у драматургії США: проблемне поле, семантика, поетика: монографія. Дніпро: Акцент ПП, 2019. 416 с.

10. Febvre Lucien. Combats pour l'histoire, Paris, Armand Colin, 195. 456 p.

11.Блок М. Апологія історії або ремесло історика. Переклад Марини Марченко. Київ: Лаурус, 2018. 144 с.

12. Алієва З. Образ "Я" / Інший як проблема імагології. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство.* 2013. № 13. С. 3–6.

13. Наливайко Д. Літературознавча імагологія: предмет і стратегії. *Теорія літератури й компаративістика.* К. : Фоліант, 2006. С. 27−44.

14. Kristin L. N., Oroh E. Z., Sabudu D. WOMEN IMAGE IN ELIZABETH GILBERT'S BY EAT PRAY AND LOVE. *Journal of English Language and Literature Teaching*. 2021. Vol. 4, no. 2. URL: https://doi.org/10.36412/jellt.v4i2.2390 ((дата звернення: 11.03.2025)

15. Циховська Е. Д. Роман «Їсти, молитися, кохати» Елізабет Гілберт як твір чік-літ. *Літературознавчі студії.* 2013. Вип. 40(2). С. 312−317.

16. Шульгун М. Е. Подорож як механізм пошуку культурної ідентичності «Їсти, молитися, кохати» Елізабет Гілберт. *Сучасні літературознавчі студії.* 2018. Вип. 15. С. 204−211.

17. Бігун О. Гендерна репрезентація художньої деталі у романі Франсуази Саган "Bonjour tristesse". *Folium.* 2023. No. 1. С. 5−11. DOI: https://doi.org/10.32782/folium/2023.1.1

18. Gilbert E. Committed. New York : Penguin USA, Inc., 2010. 304 p.

19. Flaker V. Boj za: Direktno socialno delo. (Oranžna zbirka). Ljubljana: Založba, 2012. 372 p. ISBN 978-961-257-047-7.